

O WYSTĘPOWANIU OSADÓW INTERGLACJALNYCH POD ROŻKAMI (NA SW OD RADOMIA)

UKD 551.312.3:551.793:550.822.1(438—35)

W archiwum Instytutu Geologicznego znajdują się opisy dwóch płytkich wierceń wykonanych w 1952 r. pod Rożkami. Wiercenia przebiły na niewielkich głębokościach torfy i „czarne muły z domieszką części roślinnych”. Otwory oznaczone cyframi 5 i 7 wykonano na zlecenie ZEOW, tj. (prawdopodobnie) Zjednoczenia Elektrowni Okręgu Warszawskiego. W archiwum IG nie ma próbek z tych wierceń i nie podano również osoby profilującej. Sytuacja obu profilów została oznaczona identycznie: 600 m na W od stacji kolejowej Rożki. A oto ich profile w zachowanym przekazie:

„Otwór 5 w odległości 600 m na W od stacji kolejowej Rożki.

0 — 1,3 Humus gliniasty, szarżółty, wilgotny

1,3 — 2,5	Piasek drobnoziarnisty, szaro żółty, silnie wilgotny.
2,5 — 4	Kurzawka z domieszką piasku, szara, mokra.
4 — 5	Kurzawka z domieszką piasku i mułu, ciemno szara, mokra.
5 — 5,8	Piasek błotnisty z domieszką mułu, czarny, wilgotny.
5,8 — 6,15	Torf z domieszką mułu, błotnisty, czarny, wilgotny.
6,15— 7	Muł piaszczysty z domieszką części roślinnych, szary, mokry.
7 — 8	Torf z przerostami piasku, czarny, wilgotny.
8 — 8,75	Torf błotnisty z przerostami piasku, czarny, wilgotny.

8,75—10,75	Torf z domieszką części roślinnych i korzeni, brunatny, suchy.
10,75—12,1	Torf silnie błotnisty z domieszką części roślinnych i korzeni, czarny, mokry.
12,1—12,9	Żwir drobnoziarnisty z domieszką kamieni do 30% szary, mokry.
12,9—13,9	Gлина piaszczysta z domieszką kamieni do 40% szary, mokry.
13,9—14,3	j. w. szarozółta.
14,3—15	Żwir z domieszką kamieni do 40% żółty, mokry.
15—17	Gлина piaszczysta z domieszką kamieni do 40%, szara, mokra.
17—20	Głino-łupek z domieszką kamieni, szary, wilgotny.

Otwór 7 w odległości 600 m na W od stacji kolejowej Rożki.

0—1	Nasyp gliniasty z domieszką piasku, szary, suchy.
1—1,9	Piasek średnioziarnisty, szary, suchy.
1,9—4	Kurzawka piaszczysta z domieszką piasku drobnoziarnistego szara, sucha.
4—4,7	Muł z domieszką piasku drobnoziarnistego, ciemnoszary, mokry.
4,7—5,6	Muł z domieszką łu, czarny, mokry.
5,6—6,6	Muł z domieszką piasku drobnoziarnistego, ciemnoszary, mokry.
6,6—9	Torf z domieszką drzewa ciemno brunatny, wilgotny.
9—9,9	Szutrowisko z gliną z domieszką piasku, siwe, mokre.
9,9—11	Gлина piaszczysta z domieszką kamieni, siwa, mokra.
11—13	j. w. ciemno szara, wilgotna.
13—14	Głino-łupek z domieszką piasku i kamieni, ciemnoszary, wilgotny.
14—15	Ło-łupek z domieszką drobnych kamyczków, ciemnoszary, wilgotny".

Występujące w obu profilach torfy i częściowo zającebiające się z nimi ciemnoszare i czarne „muły z domieszką łu lub piasku” oraz „piaski błotniste z domieszką mułu” i „ciemnoszara kurzawka” wypadają zaliczyć ze względu na wykształcenie i pokąźną miąźszość (5 do 8,1 m) do niewątpliwego interglacjału. Jego strop utrzymuje się w obu otworach na

SUMMARY

In the Geological Institute archives there are profiles of two drillings made by the industry in 1952. At the depth of 4 m the drillings entered humus deposits passing downwards into peats with sandy intercalations and 5 m or 8,1 m in thickness. The humus deposits are covered by fine- and medium-grained sands with silty intercalations, presumably representing fluvial-periglacial deposits common at the top of the Younger Interglacial outside the extent of the Youngest Glaciation. Beneath the peats the drillings penetrated sandy gravel layer 0,8—0,9 m thick and entered tills. Presumably fluvial deposits of the Eemian Interglacial are represented in these profiles. Unfortunately the core material is lost.

tej samej wysokości — 4 m, natomiast spąg torfu schodzi w otworze 5 o 3,1 m niżej. W związku z tym ogólna miąźszość osadów interglacialnych jest w otworze 5 ponad półtora raza większa, a torfu ponad dwukrotnie większa niż w otworze 7.

Pod torfami występują w obu otworach żwiry piaszczyste, oznaczone w profilu otworu 7 jako „szutrowisko z gliną z domieszką piasku”. Prawdopodobnie warstwa ta zawiera „glinę” w postaci toczeńców z bezpośrednio spoczywającej pod żwirami gliny zwałowej. W otworze 5 miąźszość warstwy żwirowej wynosi 0,8 m, a w 7 — 0,9 m. W otworze 5 strop gliny zwałowej, zawierającej 70 centymetrowe przewarstwienie żwiru z kamieniami, występuje o 3 m niżej niż w sąsiednim.

Nasuwa się pytanie, czy zagłębienie, w którym osadziły się torfy i muły interglacialne jest pochodzenia rzecznoego czy też jeziornego? Zróźnicowanie głębokości zbiornika przemawiałoby za jeziornym charakterem; wykształcenie osadu, w którym torfy przewarstwiają się z piaskami i przechodzą stopniowo w osady mineralno-organiczne byłyby raczej wskazówką rzecznoego pochodzenia. W tym przypadku mielibyśmy tu do czynienia z opuszczonym korytem rzecznoym zatorfianym i okresowo zamulowanym przez powódzie.

Występujące w stropie osadów interglacialnych piaski drobno- i średnioziarniste, oraz „kurzawki z domieszką piasku” 4 m miąźszości mają analogie w licznych profilach z interglacjałem eemskim, poza zasięgiem najmłodszego zlodowacenia, jak np. w rynn timerkiej (3), w Skierniewicach (1) lub w Wyszkwie (2). Na tej podstawie skłonny jestem je uważać za osad fluwialno-peryglacialny.

LITERATURA

1. Karaszewski W. — Interglacja eemski w Skierniewicach i jego znaczenie dla paleogeografii młodszego plejstocenu. Kwart. geol., 1972, nr 3.
2. Karaszewski W. — Warunki geologiczne akumulacji osadów interglacjału eemskiego w Wyszkwie nad dolnym Bugiem. Prz. geogr. 1973, z. 4.
3. Róźycki S. Z. — Interglacja Żoliborski. Spraw. Tow. Nauk. Warsz. 1929.

РЕЗЮМЕ

В разрезах двух буровых скважин, пройденных в 1952 г. и хранящихся в фондовых материалах Геологического института, на глубине 4 м были определены отложения типа гумуса, переходящего книзу в торф, с прослоями песков, общей мощностью от 5 до 8,1 м. Они перекрываются мелкозернистыми и среднезернистыми песками с прослоями алевролита, которые представляют очевидно флювиогляциальные осадки, распространенные повсеместно выше отложений младшего межледникового вне границ распространения последнего оледенения. Торф подстилается слоем гравия (0,8—0,9 м), а ниже залегает валунная глина. По-вероятности эти осадки представляют речные накопления эемского межледникового. Образцы керна этого интересного разреза не сохранились.